

ĐẠI HỘI XI CỦA ĐẢNG

VỚI KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ

NGUYỄN XUYẾN

Khoa học và công nghệ là động lực của sự phát triển. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng nước ta, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn xác định khoa học và công nghệ có vai trò đặc biệt trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng (1-2011) đã thông qua những văn kiện quan trọng mang tầm định hướng, chiến lược; vạch ra đường lối, nhiệm vụ cách mạng Việt Nam trong giai đoạn mới trên tất cả các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội..., trong đó có vấn đề khoa học và công nghệ.

Kiểm điểm 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội X; nhìn lại 10 năm thực hiện Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2001 - 2010, 20 năm thực hiện Cương lĩnh năm 1991, Đại hội lần thứ XI của Đảng đã khẳng định: "Hoạt động nghiên cứu, ứng dụng tiến bộ khoa học, công nghệ được đẩy mạnh, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Quản lý khoa học, công nghệ có đổi mới; thực hiện cơ chế tự chủ cho các đơn vị sự nghiệp khoa học, công nghệ. Thị trường khoa học, công nghệ bước đầu hình thành. Đầu tư cho khoa học, công nghệ được nâng lên" (1).

Đại hội lần thứ XI của Đảng cũng chỉ ra những hạn chế, yếu kém trong khoa học, công nghệ: "Khoa học, công nghệ chưa thực sự trở thành động lực thúc đẩy, chưa gắn kết chặt chẽ với mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội. Thị trường khoa học, công nghệ còn sơ

khai, chưa tạo sự gắn kết có hiệu quả giữa nghiên cứu với đào tạo và sản xuất kinh doanh. Đầu tư cho khoa học, công nghệ còn thấp, sử dụng chưa hiệu quả. Trình độ công nghệ nhìn chung còn lạc hậu, đổi mới chậm." (2)

Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (Bổ sung, phát triển năm 2011) đã vạch rõ những định hướng lớn về phát triển khoa học, công nghệ trong thời kỳ mới với những quan điểm cơ bản dưới đây:

- Khoa học và công nghệ giữ vai trò then chốt trong việc phát triển lực lượng sản xuất hiện đại, bảo vệ tài nguyên và môi trường; nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, tốc độ phát triển và sức cạnh tranh của nền kinh tế.

- Phát triển khoa học và công nghệ nhằm mục tiêu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, phát triển kinh tế tri thức, vươn lên trình độ tiên tiến của thế giới.

- Phát triển đồng bộ các lĩnh vực khoa học và công nghệ gắn với phát triển văn hóa và nâng cao dân trí.

- Tăng nhanh và sử dụng có hiệu quả tiềm lực khoa học và công nghệ của đất nước, nghiên cứu và ứng dụng có hiệu quả các thành tựu khoa học và công nghệ hiện đại trên thế giới.

- Hình thành đồng bộ cơ chế, chính sách khuyến khích sáng tạo, trọng dụng nhân tài và đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ." (3)

Trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011- 2020, Đại hội lần thứ XI của Đảng đã

khẳng định mục tiêu chiến lược phát triển khoa học, công nghệ: “Khoa học và công nghệ đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đến năm 2020, có một số lĩnh vực khoa học và công nghệ... đạt trình độ tiên tiến, hiện đại.”(4)

Để thực hiện mục tiêu chiến lược về phát triển kinh tế - xã hội, một trong những khâu đột phá chiến lược được Đại hội lần thứ XI của Đảng xác định là: “Gắn kết chặt chẽ phát triển nguồn nhân lực với phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ”.(5)

Đại hội lần thứ XI của Đảng đã xác định trong 5 năm (2011 - 2015) để phát triển mạnh khoa học, công nghệ làm động lực đẩy nhanh quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển kinh tế tri thức; góp phần tăng nhanh năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế, sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước; nâng tỷ lệ đóng góp của yếu tố năng suất tổng hợp vào tăng trưởng, cần thực hiện đồng bộ ba nhiệm vụ chủ yếu dưới đây:

- Phát triển năng lực khoa học, công nghệ có trọng tâm, trọng điểm, tập trung cho những ngành, lĩnh vực then chốt, mũi nhọn. Nhà nước tăng mức đầu tư đảm bảo đồng bộ về cơ sở vật chất, nguồn nhân lực và ưu tiên đầu tư cho các nhiệm vụ, các sản phẩm khoa học, công nghệ trọng điểm quốc gia; đồng thời đẩy mạnh xã hội hóa, huy động mọi nguồn lực, đặc biệt là của các doanh nghiệp cho đầu tư phát triển khoa học, công nghệ.

- Đổi mới mạnh mẽ cơ chế quản lý, tổ chức, hoạt động khoa học, công nghệ, xem đó là khâu đột phá để thúc đẩy phát triển và nâng cao hiệu quả của khoa học, công nghệ. Chuyển các cơ sở nghiên cứu, ứng dụng sang cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm; phát triển các doanh nghiệp khoa học và công nghệ, thị trường khoa học, công nghệ. Đổi mới căn bản cơ chế sử dụng kinh phí Nhà nước; xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá kết quả các chương trình, đề tài khoa

học và công nghệ theo hướng phục vụ thiết thực mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, lấy hiệu quả ứng dụng làm thước đo chủ yếu đánh giá chất lượng công trình. Thực hiện đồng bộ chính sách đào tạo, thu hút, trọng dụng, đãi ngộ xứng đáng nhân tài khoa học, công nghệ.

- Đẩy mạnh nghiên cứu, ứng dụng; phát triển đồng bộ khoa học xã hội, khoa học tự nhiên, khoa học kỹ thuật và công nghệ. Khoa học xã hội làm tốt nhiệm vụ tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, dự báo xu hướng phát triển, cung cấp luận cứ cho việc xây dựng đường lối, chính sách phát triển đất nước trong giai đoạn mới. Hướng mạnh nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ phục vụ các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là trong những ngành, những lĩnh vực then chốt, mũi nhọn. Ưu tiên phát triển công nghệ cao, đồng thời sử dụng hợp lý công nghệ sử dụng nhiều lao động. Nhanh chóng hình thành một số cơ sở nghiên cứu - ứng dụng mạnh, gắn với các doanh nghiệp chủ lực, đủ sức tiếp thu, cải tiến và sáng tạo công nghệ mới. Xây dựng và thực hiện chương trình đổi mới công nghệ quốc gia; có chính sách khuyến khích và hỗ trợ các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế đổi mới công nghệ. Kết hợp chặt chẽ nghiên cứu và phát triển trong nước với tiếp cận công nghệ nước ngoài.”(6)

Trên cơ sở phát triển giáo dục - đào tạo, khoa học, công nghệ mà phát triển kinh tế tri thức; xây dựng đồng bộ cơ sở hạ tầng khoa học, công nghệ, trước hết là công nghệ thông tin, công nghệ tự động, nâng cao năng lực nghiên cứu, ứng dụng gắn với phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Phát triển mạnh các ngành và sản phẩm công nghiệp, nông nghiệp, dịch vụ công nghệ cao, có giá trị gia tăng lớn, dựa nhiều vào tri thức. Phát huy và sử dụng có hiệu quả nhất nguồn tri thức trong nước và khai thác tốt nhất tri thức của nhân loại.

Ngành khoa học và công nghệ, chính quyền các cấp xây dựng và triển khai chương trình hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội XI của Đảng trong lĩnh vực khoa học, công nghệ.

Đội ngũ các nhà khoa học và toàn xã hội với quyết tâm chính trị cao, kết hợp chặt chẽ hoạt động khoa học, công nghệ với giáo dục và đào tạo để thực sự phát huy vai trò quốc sách hàng đầu, tạo động lực đẩy nhanh sự nghiệp

công nghiệp hóa, hiện đại hóa và phát triển kinh tế tri thức vì mục tiêu cao cả: dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. N.X

Tài liệu tham khảo:

(1) (2) (3) (4) (5) (6) Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI - NXBCTQG - G - 2011 - tr 154, 168, 78, 105, 106. 218-219-220.